

**UCHWAŁA NR XVII/108/2016
RADY GMINY OLSZANICA
z dnia 14 kwietnia 2016 r.**

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie w Gminie Olszanica na lata 2016 – 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015, poz. 1390), Rada Gminy Olszanica

uchwała, co następuje:

§ 1

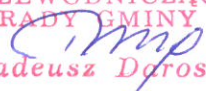
Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Olszanica na lata 2016 - 2025, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Olszanica.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2016 r.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

Tadeusz Dorosz

Załącznik do uchwały
Nr XVII/108/2016
Rady Gminy Olszanica
z dnia 14 kwietnia 2016 r.

**Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Olszanica
na lata 2016 - 2025**

Wstęp

Przemocą w rodzinie określone jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych, przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę.

Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, poprzez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Cechy przemocy:

1. **Intencjonalność**, co oznacza, że jest celowym, zamierzonym działaniem lub zaniechaniem działania i ma na celu kontrolę nad ofiarą i jej całkowite podporządkowanie; naruszanie praw i dobra osobistego członka rodziny,
2. **wykorzystywanie przewagi**, siły, naruszanie podstawowych praw człowieka: prawa nietykalności fizycznej, godności, szacunku. Przewaga ta może odnosić się do dominacji fizycznej lub wszelkiej innej np. psychologicznej, ekonomicznej,
3. **powoduje cierpienie i ból** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na szkodę osłabiając jej zdolność do samoobrony, naraża na nieustanne zagrożenie zdrowia i bezpieczeństwa, a tym samym na życie w ciągłym lęku i destabilizacji. To z kolei jest przyczyną osłabienia mechanizmów obronnych i w znacznym stopniu utrudnia wyjście z niszczącej sytuacji.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc **fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia. To m. in: popychanie, odpychanie, obezwładnienie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucenie w niebezpiecznej okolicy itp.
2. Przemoc **seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowanie jej seksualności.
3. Przemoc **psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu. To m. in.: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
4. Przemoc **ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy. To m. in: kontrolowanie finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, ograniczanie dostępu do wspólnych pieniędzy, zmuszanie do proszenia o pieniądze, uniemożliwienie dostępu do konta bankowego.
5. **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Stosują ją najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci, a także członkowie rodziny wobec swoich starszych lub niepełnosprawnych najbliższych. Jest to niezaspokojenie ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. O zaniechaniu można mówić w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, a także stanem zdrowia i higieną. To także niezaspokojenie potrzeb żywieniowych i związanych z ubiorem.
6. **Połączenie ww. form przemocy** – formy przemocy często występują łącznie, w różnych postaciach i konfiguracjach.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną, z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub § 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat.

Wyjątkowo może to być również działanie jednorazowe, lecz intensywne i rozciągnięte w czasie. Jeśli zachowanie jednorazowe nie posiada powyższych cech, traktowane jest jako inne przestępstwo – naruszenie nietykalności, uszczerbek na zdrowiu, groźba karalna. Zaniechanie określonego działania przez sprawcę także może rodzić dla niego odpowiedzialność karną. Do zaistnienia przestępstwa znęcania wystarczy, że sprawca dopuszcza się tylko jednego z rodzajów przemocy. Również wymuszanie współżycia seksualnego, w tym także gwałt w małżeństwie jest przestępstwem – sprawca może wtedy odpowiadać również z art. 197 k.k.

Ochronę osób, w tym dzieci przed przemocą domową gwarantuje Konstytucja RP.

Art. 40 mówi: „nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych”.

Art. 47 - „każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym”.

Art. 71 ust. 1 – „państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych”.

Art. 72 ust.1 i 2 – „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją”.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona samą siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Olszanica ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2016 – 2025. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. Adresaci programu.

Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Olszanica.

II. Analiza problemów społecznych Gminy Olszanica.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie, z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Gmina Olszanica liczy 5.109 mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lesku wynosi 524 osób, w tym 262 kobiet. Prawo do zasiłku posiada tylko 99 osób. Aż 308 osób jest długotrwale bezrobotnych. Osób bezrobotnych w wieku do 30 roku życia jest 161, w wieku do 25 roku życia jest 91 a osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia jest 115.

Kluczowym problemem Gminy Olszanica jest ubóstwo powiązane ze zjawiskiem uzależnienia od pomocy społecznej, bezrobocie, niski poziom wykształcenia, alkoholizm,

trudności i ograniczenia w dostępie do podstawowych dóbr instytucjonalnych związanych ze zdrowiem, kulturą i edukacją, niepełnosprawności i starzenie się społeczeństwa.

Ze statystyk policyjnych wynika, że w 2015 r. na terenie Gminy Olszanica przeprowadzono 47 interwencji domowych, w tym 14 dotyczących przemocy w rodzinie.

Osobami pokrzywdzonymi były:

kobiety – 12 os.,
małoletni do 13 roku życia – 2 os.,
małoletni od 14 do 18 lat – 1 osoba
mężczyźni – 2 os.

Interwencje domowe na terenie Gminy Olszanica dotyczące przemocy w rodzinie (procedura niebieskiej karty) w 2015 r. w rozbiciu na poszczególne miejscowości:

Wańkowa - 0,
Uherce Mineralne – 4,
Orelec – 2,
Stefkowa - 2,
Rudenka – 4,
Olszanica – 1,
Paszowa - 1

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Olszanicy wynika, że w 2015 roku wniosków o objęcie leczeniem odwykowym było 11, skierowanych przez GOPS – 4, Policję – 2, Prokuraturę - 2 oraz osoby prywatne – 3.

Efektom działania komisji było skierowanie 2 osób do sądu o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego stacjonarnego, 3 osoby podjęły leczenie dobrowolnie w poradni uzależnień, 4 osoby poddano badaniom przez biegłego w zakresie ustalenia uzależnienia do alkoholu.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszanicy wynika, że w 2015 r. pomocą społeczną objętych było 185 rodzin, osób w tych rodzinach było 527

Z powodu alkoholizmu pomocą objęto 11 rodzin, a z powodu przemocy 4 rodziny.

Bardzo dużo rodzin - (39) - korzysta ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszanicy dokonał badania ankietowego oceniającego problem uzależnień (alkohol, narkotyki, dopalacze) oraz występowanie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Olszanica.

Z powyższego badania wynika, iż trudno ustalić skalę problemu uzależnień, gdyż 21,13 % respondentów uważa, że jest ona wysoka, 26,76 % uważa, że jest średnia, 23,94 % że jest niska, a 28,17 % odpowiedziało „ trudno powiedzieć”. Natomiast o występowaniu zjawiska przemocy domowej, respondenci odpowiedzieli: „znam takie przypadki” – 16,90 %, „ słyszałem o takich przypadkach” – 35,21 %, „ nie znam takich przypadków” – 18,31 %, nie słyszałem o takich przypadkach” – 29,58 %.

Trudno jest też w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy, w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy szkole, ale nieuwjętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszanicy dokonał również oceny jakości wsparcia przewidzianego w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2015. Wyniki ewaluacji przedstawiają poniższe tabele:

1. Liczba „Niebieskich Kart” sporządzonych w latach 2011 - 2015			
Rok	Ogółem	Kto sporządził	Liczba ofiar przemocy domowej
2011	1	Policja	1
2012	16	9 – Policja 7 – GOPS	27
2013	10	4 – Policja 6 – GOPS	12
2014	12	5 – Policja 7 – GOPS	13
2015	14	12 – Policja 2 – GOPS	16

2. Szczegółowe dane dotyczące podjętych działań w procedurze „Niebieskiej Karty” w latach 2011 - 2015	
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	W tym wszczynających procedurę
Ogólna liczba ofiar przemocy w tym:	69
Liczba ofiar – kobiet	54
Liczba ofiar – mężczyzn	9
Liczba ofiar – małoletnich	6
Ogólna liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w tym:	53
Liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	6
Liczba podejrzewanych sprawców – mężczyzn	46
Liczba podejrzewanych sprawców – małoletnich	1
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu w tym:	40
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – kobiety	1
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – mężczyźni	38
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	1
Liczba dzieci, które w wyniku procedury „Niebieska Karta” wymagały zapewnienia bezpieczeństwa i umieszczenia w miejscu, które nie zagraża ich zdrowiu i życiu (np. dalsza rodzina, rodzina zastępcza, placówka opiekuńcza)	0
Liczba osób (sprawców) skierowanych na	

program edukacyjno – korekcyjny	1 w 2011 roku 1 w 2013 roku
Liczba osób (ofiar) skierowanych do poradnictwa psychologicznego	3 w 2014 roku 1 w 2015 roku
Liczba rodzin skierowanych do mediatora rodzinnego	1 w 2013 roku 1 w 2014 roku 1 w 2015 roku
Liczba wniosków do prokuratury, sądu	8 w 2012 roku 1 w 2014 roku 1 w 2015 roku
Liczba osób skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1 w 2011 roku 12 w 2012 roku 2 w 2013 roku 8 w 2014 roku 3 w 2015 roku
Liczba rodzin monitorowanych pod względem zjawiska przemocy domowej	1 w 2011 roku 16 w 2012 roku 10 w 2013 roku 11 w 2014 roku 12 w 2015 roku
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	3 w 2011 roku 17 w 2012 roku 14 w 2013 roku 15 w 2014 roku 17 w 2015 roku
Liczba utworzonych grup roboczych do pracy z rodzinami	1 w 2011 roku 17 w 2012 roku 10 w 2013 roku 11 w 2014 roku 14 w 2015 roku
Liczba posiedzeń grup roboczych	2 w 2011 roku 52 w 2012 roku 65 w 2013 roku 50 w 2014 roku 34 w 2015 roku
Obsługa „telefonu zaufania”	Całodobowo przez cały okres programu

3. Skala przemocy domowej na terenie Gminy Olszanica w latach 2011 – 2015 ze względu na liczbę rodzin, w których występuje problem przemocy domowej						
Miejscowość	2011	2012	2013	2014	2015	razem
Olszanica	0	3	1	0	1	5
Stefkowa	0	2	3	3	2	10
Uherce Min.	1	1	0	4	4	10
Zwierzyń	0	1	1	1	0	3
Orelec	0	1	0	1	2	4
Paszowa	0	3	3	0	1	7

Wańkowa	0	3	2	0	0	5
Rudenka	0	2	0	3	4	9
Razem	1	16	10	12	14	53

4. Liczba osób poszkodowanych w wyniku przemocy					
Ogółem:	Kobiety		Mężczyźni		Dzieci do 18 r.ż.
69	54		9		6
	W tym osoby niepełnosprawne	Osoby starsze	W tym osoby niepełnosprawne	Osoby starsze	W tym dzieci niepełnosprawne
	6	9	0	4	0
% do ogółu poszkodowanych	8,70	13,04	0	5,80	0

5. Dane dotyczące przemocy w rodzinie z uwagi na sprawców za lata 2011 - 2015				
Rok	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	małoletni
2011	1	0	1	0
2012	16	0	16	0
2013	10	2	8	0
2014	11	2	9	0
2015	14	2	12	0

III. Cele programu.

Celem głównym Programu na lata 2016 – 2025 jest:

Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmniejszenie skali tego zjawiska oraz zwiększenie skuteczności ochrony i wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie na terenie Gminy Olszanica.

Program określa też cele szczegółowe, którym przypisano odpowiednie zadania mające doprowadzić do realizacji przyjętych założeń.

Cele szczegółowe Programu na lata 2016 – 2025

1. <u>Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</u>	
ZADANIA	WSKAŹNIKI EWALUACJI
1.1. Przeprowadzenie badań dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Olszanica.	- liczba przeprowadzonych badań - liczba przebadanych osób
1.2. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze Gminy Olszanica	- liczba opracowanych diagnoz
1.3. Przeprowadzenie kampanii społecznych, które	

a) obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie usprawiedliwiające jej stosowanie , b) opisują mechanizmy przemocy w rodzinie oraz jednoznacznie wskazują na ich szkodliwość, c) promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę, d) promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym służące ochronie i pomocy dla osób doznających przemocy oraz interwencji wobec osób stosujących przemoc. e) sprzyjają ograniczeniu wśród dzieci i młodzieży oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,	- liczba przeprowadzonych kampanii zorganizowanych przy współudziale samorządu gminy, - liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów, ulotek, plakatów
1.4. Organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców Gminy Olszanica	- liczba zorganizowanych spotkań edukacyjnych, - liczba mieszkańców, którzy wzięli udział w tych spotkaniach
1.5. Organizowanie a) konkursów np. plastycznych wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy, b) organizowanie spotkań i pikników rodzinnych promujących budowanie i wzmacnianie więzi rodzinnych	- liczba zrealizowanych konkurów, - rodzaj i liczba działań skierowanych do rodzin, - liczba osób uczestniczących w tych działaniach

Podmioty realizujące powyższe zadania: pracownicy socjalni GOPS, przedstawiciele: oświaty, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych, służby zdrowia, kuratorzy sądowi, gminny zespół interdyscyplinarny, biblioteki, świetlice wiejskie, samorząd gminny – referat oświaty, kultury, sportu i promocji, inni w zależności od potrzeb.

2. <u>Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.</u>	
ZADANIA	WSKAŹNIKI EWALUACJI
2.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej, pomocy dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom	- liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych

dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia.	
2.2. Udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego	- liczba osób, które uzyskały zaświadczenie lekarskie
2.3. Wsparcie działań o charakterze interwencji kryzysowej dla osób i rodzin doświadczających przemocy	- rodzaj i liczba inicjatyw mających na celu wsparcie działań o charakterze interwencji kryzysowej, - liczba rodzin korzystających z pomocy, - liczba osób korzystających z pomocy, - liczba zapewnionych miejsc w ośrodkach wsparcia.
2.4. Wspieranie, tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do: stron www, lokalnego „telefonu zaufania” dla osób dotkniętych przemocą	- liczba lokalnych telefonów zaufania, - czas dostępności telefonu (całodobowy), - liczba zamieszczonych informacji na stronie www, - liczba podjętych interwencji w wyniku rozmowy przy użyciu telefonu zaufania,
2.5. Opracowanie i realizacja planów pomocy w indywidualnych przypadkach	- liczba indywidualnych planów pomocy
2.6. Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą	- liczba rodzin objętych monitoringiem, - liczba wizyt lub innych działań monitorujących w tych rodzinach
2.7. Promowanie działań oraz wzmocnienie interdyscyplinarnego podejścia do zjawiska przemocy w rodzinie	- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, - liczba powołanych grup roboczych, - liczba szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego

Podmioty realizujące powyższe zadania: Policja, ośrodek pomocy społecznej, gminny zespół interdyscyplinarny, gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawiciele oświaty i służby zdrowia, inni w zależności od potrzeb.

3. <u>Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.</u>	
ZADANIA	WSKAŹNIKI EWALUACJI
3.1. Izolowanie sprawców od ofiar	- liczba osób, które zostały izolowane od ofiar
3.2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na	- liczba udzielonych informacji,

temat programów korekcyjno – edukacyjnych,	- liczba osób, które skorzystały z programów korekcyjno - edukacyjnych
3.3. Udzielanie wsparcia dla osób mających trudności w kontrolowaniu emocji, agresji, stosujących przemoc, które chcą uczestniczyć w grupach psycho - edukacyjnych z elementami oddziaływań terapeutycznych	- liczba osób uczestniczących w grupach psycho - edukacyjnych
3.4. Współpraca z punktem konsultacyjnym dla osób mających trudności z kontrolowaniem emocji i złości, ewentualne tworzenie takiego punktu	- liczba osób uczestniczących w konsultacjach, - liczba punktów, z którymi przebiega współpraca, - liczba utworzonych punktów konsultacyjnych
3.5. Kierowanie wniosków do sądu rejonowego o obowiązek podjęcia stosownego leczenia, które wpłynie na eliminację złych zachowań	- liczba wniosków do sądu, - liczba osób, wobec których sformułowano taki wniosek

Podmioty realizujące powyższe zadania: Policja, ośrodek pomocy społecznej, pracownicy socjalni, gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, kuratorzy sądowi, inni w zależności od potrzeb.

4. <u>Zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.</u>	
ZADANIA	WSKAŹNIKI EWALUACJI
4.1. Analiza potrzeb szkoleniowych grup zawodowych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz mających kontakt z przypadkami przemocy w rodzinie.	- liczba dokonanych analiz dotyczących potrzeb szkoleniowych podmiotów zaangażowanych w realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4.2. Organizowanie i wspieranie szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz osób pracujących w grupach roboczych, których praca związana jest z przemocą w rodzinie	- liczba szkoleń, - liczba osób, które skorzystały ze szkolenia

Podmioty realizujące powyższe zadania: ośrodek pomocy społecznej, gminny zespół interdyscyplinarny, samorząd gminny, inni w zależności od potrzeb.

5. <u>Wzmocnienie współpracy i zwiększenie koordynacji działań instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w celu lepszego planowania zadań do realizacji i efektywnego ich wykonania.</u>	
ZADANIA	WSKAŹNIKI EWALUACJI
5.1. Przeprowadzenie interdyscyplinarnych spotkań lub szkoleń z udziałem poszczególnych służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Olszanica.	- liczba interdyscyplinarnych spotkań, szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb

Podmioty realizujące powyższe zadanie: gminny ośrodek pomocy społecznej, samorząd gminny, gminny zespół interdyscyplinarny.

IV. Założenia Programu.

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1/ uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie;
- 2/ promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy;
- 3/ edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie;
- 4/ działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

V. Zasady Programu.

Program oparty jest na jasnych, klarownych zasadach, do których zalicza się:

- 1/ zasadę **wzajemnej współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych, zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r., poz. 1138 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r., poz. 163 z późn. zm.), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom,
- 2/ zasadę **jawności działań** organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby, szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowywania w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

VI. Program jest spójny z programami:

- 1/ Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- 2/ Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w woj. Podkarpackim na lata 2014 – 2020,
- 2/ Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Olszanica na lata 2016 – 2025.
- 3/ Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Olszanicy na 2016 r.
- 4/ Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Olszanica na 2016 r.

5/ Gminnym Programem Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2017.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1/ ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- 3/ ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.),
- 4/ ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286),
- 5/ ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r., poz. 583)
- 6/ ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2015 r., poz. 355),
- 7/ ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm),
- 8/ ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- 9/ ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1445),
- 10/ ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 z późn. zm.),
- 11/ ustawę z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r., poz. 2156),
- 12/ ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r., poz. 1138 z późn. zm.),
- 13/ rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno - edukacyjne (Dz. U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259),
- 14/ rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245),
- 15/ rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 81, poz. 448),
- 16/ rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy (Dz. U. z 2010 r. Nr 201, poz. 1334).

VII. Zasoby Gminy Olszanica w zakresie realizacji Programu.

1. Zasoby ludzkie – dobre przygotowanie merytoryczne kadry mającej bezpośredni kontakt z przemocą , kompetencje pracowników.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje oraz organizacje pełniące funkcję wspierającą:
  - a/ ośrodek pomocy społecznej,
  - b/ Policja,
  - c/ gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - d/ placówki oświatowe,
  - e/ ośrodek służby zdrowia,

- f/ parafie,
- g/ stowarzyszenia

VIII. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- 1/ poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- 2/ dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- 3/ dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- 4/ otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- 5/ silne więzi rodzinne,
- 6/ chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

IX. Zagrożenia w realizacji programu.

- 1/ stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- 2/ bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- 3/ brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężenia kryzysów,
- 4/ problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- 5/ ubóstwo,
- 6/ brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- 7/ zbyt mała współpraca interdyscyplinarna w gminie,
- 8/ brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

X. Monitorowanie.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2025 będzie monitorowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszanicy. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość.

Program podlegał będzie ewaluacji, dokonywanej przez GOPS w Olszanicy.

Wnioski z monitoringu oraz ewaluacji Programu będą stanowić podstawę do ewentualnej modyfikacji ujętych w nim celów i zadań lub opracowaniu nowych celów i zadań adekwatnych do sytuacji.

XI. Sprawozdawczość.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszanicy do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy w Olszanicy sprawozdanie z realizacji Programu.

XII. Finansowanie Programu.

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Olszanica, oraz innych pozyskanych źródeł.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Tadeusz Darosz
Tadeusz Darosz